

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 88/2026-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného SODOMA VULGAN, spol. s r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 65Cos/4/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 65Cos/4/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 65Cos/4/2023 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **750 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **689,30 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 88/2026-15 z 12. februára 2026 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručenú ústavnému súdu 23. januára 2026, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 65Cos/4/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na mestskom súde 20. októbra 2023 domáha náhrady nemajetkovej ujmy 10 000 eur od žalovanej Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Sťažovateľ opíšu chronologický priebeh napadnutého konania tvrdí, že po podaní žaloby mestský súd realizoval medzi stranami sporu doručovanie listín (doručenie žaloby, vyjadrenie žalovanej k žalobe, replika sťažovateľa), avšak po doručení repliky z 1. februára 2024 nebol v napadnutom konaní uskutočnený žiadny procesný úkon a mestský súd vo veci dosiaľ vo veci nenariadil ani jedno pojednávanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že hoci od podania žaloby uplynuli viac ako dva roky, mestský súd okrem úvodných procesných úkonov doručovania vo veci sťažovateľa nekoná žiadnym relevantným spôsobom, ktorý by viedol k hospodárnemu prejednaniu veci a meritórnemu rozhodnutiu. K právnej a skutkovej zložitosti veci poukazuje na prítomnosť medzinárodného prvku, keďže sa od žalovanej domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v dôsledku rozvrhovania služobných zmien v rozpore s právom Európskej únie, resp. v dôsledku pochybenia žalovanej pri transpozícii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Zároveň poukazuje na obsah svojej žaloby, v ktorej uviedol pomerne početnú judikatúru všeobecných súdov oboch inšancií, ktoré v obdobnej otázke už rozhodovali, čím sú právne zložité otázky rozhodovacou praxou ustálené. Je toho názoru, že on svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispel, naopak, konajúcemu súdu poskytoval súčinnosť pri všetkých procesných úkonoch a na výzvy mestského súdu reagoval v určených lehotách. Nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia neodôvodnil.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/60/2026 z 2. februára 2026, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], uviedol, že vec bola pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. Michaele Janečkovej. Od doručenia žaloby súd postupoval v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a výzvou z 28. novembra 2023 bol žalobcovi vyrubený súdny poplatok za podanú žalobu. Súdny poplatok bol zložený žalobcom 5. decembra 2023. Súd uznesením zo dňa 21. decembra 2023 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobe. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené súdu 9. januára 2024. Následne súd podaním zo 17. januára 2024 vyzval žalobkyňu na repliku k vyjadreniu žalovaného. Žalobca doručil súdu repliku 5. februára 2024. Súd

podaním z 9. februára 2024 vyzval žalovaného na doručenie dupliky. Žalovaný zostal nečinný. Dňa 14. marca 2024 bol spis predložený zákonnej sudkyňi na stanovenie termínu pojednávania. Z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku bol spis dodatkom č. 2 k Rozvrhu práce Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „Rozvrh práce“) na rok 2025 pridelený 13. februára 2025 súčasnej zákonnej sudkyňi JUDr. Kristíne Trubianskej, pričom ako novovymenovanej sudkyňi jej bol pridelený spolu so 197 ďalšími spismi prerozdelenými po 4 sudcoch. Z dôvodu plánovaného sťahovania sídla (pracoviska) súdu bol termín pojednávania nariadený, až keď bude známa adresa sídla súdu a číslo pojednávacej miestnosti podľa Rozvrhu práce na rok 2026, preto zákonná sudkyňa úpravou dňa 28. januára 2026 nariadila termín pojednávania na 28. apríl 2026.

4.1. Mestský súd priznal svoju nečinnosť v období od 14. marca 2024 do 28. januára 2026, keď v predmetom konaní nedošlo k vykonaniu žiadneho procesného úkonu, resp. nariadeniu pojednávania. Nepoprel, že v merite veci nie je doposiaľ právoplatne rozhodnuté, pričom predmetný spor nepatrí po právnej a skutkovej stránke k zložitejším sporom, avšak objektívnymi okolnosťami, ktoré bránili konaniu vo veci je skutočnosť, že v súdnom oddelení je vysoké množstvo nevybavených reštančných vecí. Sťažovateľ podľa názoru mestského súdu prietahy v konaní nezapríčinil.

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mestský súd v podaní sp. zn. 1SprV/60/2026 z 19. februára 2026 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení v celom rozsahu.

6. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na repliku k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv) a priebeh konania opísal aj sťažovateľ v samotnej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

8. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na existencii zbytočných prietahov v postupe mestského súdu v napadnutom konaní.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

10. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo, preto je ich základnou povinnosťou zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 CSP. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Zo sťažnostnej argumentácie ani z vyjadrenia mestského súdu nevyplývajú žiadne osobitné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné predmetnému konaniu priznať osobitný stupeň skutkovej zložitosti.

13. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, z ktorej by akokoľvek vyplynulo, že by celková dĺžka konania bola negatívne ovplyvnená správaním, resp. procesnými úkonmi sťažovateľa.

14. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka napadnutého konania od podania žaloby (20. októbra 2023) do súčasnosti predstavuje dobu 2 roky a 4 mesiacov, čo nie je zlučiteľné s obsahom práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta vo svojej ústavnej sťažnosti. Napadnuté konanie je poznačené súvislým obdobím dlhodobej nečinnosti zo strany konajúceho súdu, keďže súd nevykonal žiaden procesný úkon od momentu, keď mu bola doručená replika žalobcu 5. februára 2024, až do 28. januára 2026, kedy pristúpil k nariadeniu pojednávania. Ide teda o obdobie takmer 2 rokov s absenciou akéhokoľvek procesného úkonu smerujúceho k rozhodnutiu veci, čo napokon pripustil aj mestský súd vo svojom vyjadrení (k tomu bližšie bod 4.1 odôvodnenia tohto nálezu). Skutočnosť, že po zmene v osobe zákonného sudcu už mestský súd koná vo veci plynulo a bez priet'ahov, pričom na 28. apríl 2026 je naplánované pojednávanie, nie je v plnom rozsahu spôsobilá konvalidovať predošlú dlhodobú nečinnosť konajúceho súdu.

15. Pri zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého konania, ktorej podstatná časť bola vyplnená úplnou nečinnosťou konajúceho súdu, tak ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Keďže predmetné napadnuté konanie nie je nielenže právoplatne skončené, ale ani rozhodnuté, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal (bod 2 výroku tohto nálezu). Pritom zároveň dôrazne akcentuje, že príkaz ústavného súdu všeobecnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov nemá charakter odporúčania. Nerešpektovanie takéhoto príkazu spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj spochybňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022, č. 16/2022 ZNaU).

17. Sťažovateľ žiada ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur, ktoré bližšie nezdôvodňuje. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd prihliadnuc na dĺžku nečinnosti mestského súdu, ale aj objektívne príčiny [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU 29/2013), I. ÚS 19/2000 (ZNaU č. 30/2000)] a nariadený termín pojednávania na apríl 2026, v okolnostiach danej veci považoval v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 750 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3 tohto nálezu) a vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (výrok 5 tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Náhradu trov konania pred ústavným súdom ústavný súd sťažovateľovi priznal (bod 4 výroku tohto nálezu) vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022, I. ÚS 442/2023).

19. Ústavný súd tak podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde uložil mestskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania, ktorých výšku sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca sám vyčíslil sumou 689,30 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu